

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

נ.ו.

עין משפט
נר מצוה

ק"ב א מ"י פ"י מהל'
מלכים הל"ט:
ב מ"י ש"ס:

א) כ"י ובע"י אוחל אמר
ג) ש"י מוספות מגינה
יג) ד"ה אין מוסרין
א) נכנסת מן פסחים מט';
ד) צ"ק לת. ע"ז ג.
ה) לעיל מ.ו. א) ס"א אינו
ו) ז"ל ולבני נח. ח) לעיל
מ.ו. ט) ס"א נעשים.
י) ויע"ע מוס' יצמות ס"א.
ד"ה וז"ל.

תורה אור השלם

1. תורה צוה לנו משה מורה קהלת יעקב:
2. ושמרתם את חוקי ואת משפטי אשר יעשה אתם האדם וד' ביום אני יוקרא ית ה'.
3. אך בשר בנפשו דמו לא האבלו:
4. רק חזק לבלתי אבל היום כי היום הוא הקפץ ולא תאכל הקפץ עם הקפץ: דברים יב כג

גליון הש"ס

נב' עובד כוכבים שעוסק בתורה. ע"י מגינה דף יג ע"א מוס' ד"ה אין:

הגהות הגר"א

[א] נב' רק חזק לבלתי אכל היום כי היום הוא הקפץ עם הקפץ: דברים יב כג

מוסף רש"י

זה אבר מן החי. כלומר כל זמן שנפשו דמו לא תאכלו בשר. בנפשו דמו בעוד נפשו בו (בראשית ט) בעוד שהוא הבשר בנפשו דמו לא תאכלו בשר (לעיל ט).

והא דינין קום עשה. משפט הוא וקא חשיב: ומשני קום עשה ושז אל קעשה הוא. קום עשה משפט ושז ואל תעשה עול אפילו אינו מזהר לעשות משפט והוא יושב וצטל מזהר הוא שלא לעשות עול ואזהרת לא תעשו עול (ויקרא יט) אינה קום עשה והצטל מלא תעשה עול אבל אזהרת לא תעשו עול כרחיק אינה אלא קום עשה: מורשה לנו. ולא להם ואיכא משום גול דמפרש: מורשה מאורסה. אמוראי איכא דדרשי זהו גבי עס החרץ בפרק אלו עובדין בפסחים (דף מט:): מיגול קא גול לה. והא קא חשיב גול וכן נערה המאורסה דהא צטל גילו עריות הוא: האדם ר"מ דלית ליה אתם קרוין אדם ולא עובדי כוכבים קרוין אדם ור"ש היא דדרש לה במסכת יצמות (דף ס"א):

שבע מותו דידהו. עוסקין בהלכות אומן שבע מותו להיות בקיאיין בן: צהר. בעוד נפשו קיימת לא תאכלו זהו אבר מן החי. ודמו לדרשא אחרינא למשירי אבר מן החי דשריט כדלקמן בשמעתין: כיוצא בדבר אסא אומר. שאף ישראל הזהירו על דם מן החי צקני ומשום חיות. ורבי חנינא קאמר לה: כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר ו'. כלומר לא תאכל עם הנפש הנפש. ורשב"א המקרא בעוד הנפש עם הבשר: ורשב"א דקמין דם לאזהרת אבר מן החי לא למסרי משום חיות סמכי' אלא למסר דם הקזה שהנפש יולאה בו משום דם הוא דקמיה דלא תימא אזהרת דם גבי חצתה מנכרך ומנאכך כתיב (דברים יג) דם שחיטה הוא דהוי דם אכל דם הקזה לא הוי דם להכי אקשייה אבר מן החי מה אבר מן החי אסור מחמת איסורו אף דם מן החי מזהר עלה משום דם וצלצד שיהא דם הנפש אכל דם הקזה שאין הנפש יולאה בו אינו קרוי דם אכל איסור חיות לא מזכר בו ולא בשום דם וצכריות (דף כג). מפרש איהו דם הקזה שהנפש יולאה בו מטיפפה השמעתה ואילך משאול מתחיל לנאת שחור: למה לי למכב. אבר מן החי צקני וצבני נח אטו ישראל משום דקבלו תורה ילאו מכלל מנז' הראשונ' בשלמה עובדת כוכבים וגילוי עריות צקני למילתייהו נשנית לפי שלא פרשו כ"כ צבני נח על אלו עבירות (ט) עושן עליהם וכן בעריות לפרש עושן אלא אבר מן החי למה לי להדורי: לזה ולזה נאמרה. כדמפרש לקמן מדנשנית עבודת כוכבים וגילוי עריות צקני ואשכחן דאיענש עובדי כוכבים עלייהו אף לאחר מתן תורה כדכתיב (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו ובתו וגו' וצגלל התועבות האלה וכן בעריות (ויקרא יח) כי את כל התועבות האלה שמע מיניה כי היצ קודשא ברך הוא תורה לישראל לא שקלינהו להך מצני נח וכדקיימי להו קיימי וכל שלא נשנית צקני נאמר לישראל ולא לצני נח מסיני ואילך אע"ג דעד סיני נטעו עליה מדלל הדך תנייה צקני כדאיתא בעבודת כוכבים וצגילוי עריות דאיענש עובדי כוכבים עלייהו שמע מינה ישראל ליכא מידי לדישראל שרי ועובדי כוכבים אסור שכינא מכלל בני נח להתקדש ילאו ולא להקל עליהם ולזה ליכא למימר דא"כ אמאי איתני עבודת כוכבים הילכך על כרחיק אומה שלא נשנית אינה צבני נח. הילכך אס לא נשנית אבר מן החי הוה אמינא נטלוה מצני נח מתן תורה ואילך: ואנו אין לנו. אזהרה צבני נח ולא נשנית צקני אלא גיד הנשה: ואלינא דרבי יהודה. דלמר בפרק גיד הנשה (חולין דף ק) מצני יעקב נאסר גיד הנשה שחיו בני נח קודם מתן תורה ורצן פליגי ואמרו צקני נאמר ולא להם אלא שנכתב במקומו ואחר מתן תורה כתבו משה במקום המנשה על העמית לידע מאיזה טעם נאסר להם ולרבי יהודה גופיה לישראל נאמר ולא לשאר בני נח דהא בני ישראל כתיב (בראשית יג) והא דקאמר הכא דאותן העומדות באיסורין לצני נח לעולם הוצרך לשנותן צקני לאו משום דאי לא אהדרינהו הוה אמינא נגמר מגיד הנשה דלא נשנית לישראל נאמר ולא לצני נח דמהא ליכא למיגמר שהרי לא נאסרה אלא לישראל ובעוד שהיו בני נח נמי להם נאסר ולא לחאריס אלא מדאיתני עבודת כוכבים הוה גמריין להו: ואשכחן דאיענש עובדי כוכבים עלייהו. שבע אומות כדכתיב (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו ובתו וגו' וצגלל להם כדאמר לעיל (דף מ) לא צני כיבוש נינהו. לא נתנה ארץ לכבוש כי אס לישראל שאף לישראל לא הותר יפת תואר אלא במלחמה ע"י כיבוש: משום דלאו צני מחינה נינהו. שאף לישראל נטעו על הגול אלא שפחות משה פרוטה אינו נחשב גול צעיהם שעובדין על מדתן שרחתמן הן ומוחלין על דבר קל אכל בני נח אחרים הם: והרי

אלא האדם. פרש"י ולית ליה לר"מ אתם קרוין אדם וקשה דצ"ק דכריתות (דף י) פטר סך משמח השמחה לעובד כוכבים ומשמע דהוי טעמא משום דכתי' על שר אדם לא יכך אתם קרוין אדם מיהו מניינו למימר דטעמא משום דכל שיטנו צקן ישנו צבל יכך וכל שאינו צקן אינו צבל יכך וי"ס דגרסי' דהא

רבי ירמיה ור"ת מפרש דיש חילוק בין אדם להאדם (כי אדם רצונו ע"ד הימרון לאדם המעולה ומעוטר בתורת ה') תדע דלא מייתי בפרק הבא על יצמתו (יצמות דף ס"א. וס"ב) מדכתיב במצרים כל האדם וההנמה (שמות ט) והא דקאמר הכא כהנים לויים וישראלים לא נאמר היק' לא נאמר אלא דלשפתמט כהנים לויים וישראלים וה"ל משולם פי' דוקא גבי פורענות קורא אותם אדם דאין ראוי לכתוב שם ישראל אכל גבי האדם ומי זהם ה"ל למכתב כהנים לויים וישראלים כמו שרגיל בכל מקום כדכתיב (ויקרא כ"א) אמור אל הכהנים (שמות יח) ואל הלויים מדבר (שמות יז) דבר בני ישראל והכי איתא במדרש ויכולו מה אקוב לא קבה אל שלא הזכיר שמו על פורענות אדם כי יהיה צעור צערו נגע לרעת כי תהיה צלם ולא צישראל אלה יעמדו לצרך את העם וגבי פורענות אלה יעמדו על הקלה והא דפריך התם מהך קראי אף ע"ג דעובדי כוכבים נמי קרויים אדם מ"מ פריך שפיר כיון שמכנה גבי פורענות את ישראל צלם היכא דלא איירי אלא בעובדי כוכבים לא היה לו לקריתן אדם: אף דם מן החי. ולרבינא אבר מן החי וקשה דמנא דלעיל (דף יט) (דדריש) דנ"ל אבר מן החי מאכל תאכל ולא מוקי האי קרא אלא למישרי שרטים כדנפקא לקמן מי שדמו חלוק מצטרו:

ורבנן ההוא אדם הקוה. בפרק גיד הנשה (חולין קב) מוקי לה דאבר מן החי נוהג בין בטומאים בין בטוהרי' והכא דמוקים לה לדם הקזה כמ"ד התם (דף ק) אינו נוהג אלא בטוהריין: **נאמר** צבני נח. עובד כוכבים ששבת לא שייך כאל דישראל הזהירו לשבות:

ר"בא מידעם ד"ישראל שרי. צבני שהוא מצוה לישראל לא אמריין הכי העובד כוכבים ששבת חייב ולישראל מזהו אף על גב דנשנית שבת אין מצוה לישראל מ"מ יש עליו מצוה שציתת שבת ועל העובדים דעובד כוכבים חייב וישראל פטור אע"ג דפטור מ"מ לא שרי מיהו קשה דאמריין בפרק בן סורר ומורה (לקמן דף ע"ג) ילא ראשו אין נוגעין בו דאין דוחין נפש מפני נפש אכל קודם

שלא ראשו החי' פושטת ידה וחתמתו לאצרים ומולאה כדי להליל את אמו וכה"ג בעובד כוכבים אסור כיון שהזהירו על העובדים וי"ל דהא נמי צישראל מזהו כדי להליל ואפשר דאפילו בעובד כוכבים שרי: והא

סיני נטעו עליה מדלל הדך תנייה צקני כדאיתא בעבודת כוכבים וצגילוי עריות דאיענש עובדי כוכבים עלייהו שמע מינה ישראל ליכא מידי לקדושה עמדו באיסורין אכל עובדי כוכבים נטעו מהך. ולקמן פריך דילמא להכי לא נשנו דלצני נח הוא דאסידי ולא לישראל ומשני ליכא מידי לדישראל שרי ועובדי כוכבים אסור שכינא מכלל בני נח להתקדש ילאו ולא להקל עליהם ולזה ליכא למימר דא"כ אמאי איתני עבודת כוכבים הילכך על כרחיק אומה שלא נשנית אינה צבני נח. הילכך אס לא נשנית אבר מן החי הוה אמינא נטלוה מצני נח מתן תורה ואילך: ואנו אין לנו. אזהרה צבני נח ולא נשנית צקני אלא גיד הנשה: ואלינא דרבי יהודה. דלמר בפרק גיד הנשה (חולין דף ק) מצני יעקב נאסר גיד הנשה שחיו בני נח קודם מתן תורה ורצן פליגי ואמרו צקני נאמר ולא להם אלא שנכתב במקומו ואחר מתן תורה כתבו משה במקום המנשה על העמית לידע מאיזה טעם נאסר להם ולרבי יהודה גופיה לישראל נאמר ולא לשאר בני נח דהא בני ישראל כתיב (בראשית יג) והא דקאמר הכא דאותן העומדות באיסורין לצני נח לעולם הוצרך לשנותן צקני לאו משום דאי לא אהדרינהו הוה אמינא נגמר מגיד הנשה דלא נשנית לישראל נאמר ולא לצני נח דמהא ליכא למיגמר שהרי לא נאסרה אלא לישראל ובעוד שהיו בני נח נמי להם נאסר ולא לחאריס אלא מדאיתני עבודת כוכבים הוה גמריין להו: ואשכחן דאיענש עובדי כוכבים עלייהו. שבע אומות כדכתיב (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו ובתו וגו' וצגלל להם כדאמר לעיל (דף מ) לא צני כיבוש נינהו. לא נתנה ארץ לכבוש כי אס לישראל שאף לישראל לא הותר יפת תואר אלא במלחמה ע"י כיבוש: משום דלאו צני מחינה נינהו. שאף לישראל נטעו על הגול אלא שפחות משה פרוטה אינו נחשב גול צעיהם שעובדין על מדתן שרחתמן הן ומוחלין על דבר קל אכל בני נח אחרים הם: והרי